

Yüksek Mahkemenin Oluşumu ve Görev Bölümü

Madde 143

- (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi bir Başkan ve **on** yargıçtan oluşur. Başkanın yokluğunda en kıdemli yargıç ona vekillik eder.
- (2) Yüksek Mahkeme; Anayasa Mahkemesi, Yüce Divan, Yargıtay ve Yüksek İdare Mahkemesi görevlerini yapar.
- (3) Yüksek Mahkeme, Başkan ve **en kıdemli** dört yargıç ile toplanarak Anayasa Mahkemesi görevini yapar. Yüksek Mahkemenin **diğer yargıçları** yedek yargıç olarak görev yapar. Başkanın oturumda bulunmadığı hallerde, en kıdemli yargıç başkanlık eder.

Bu Anayasanın 148. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine havale edilen konuların duruşmasında, havale kararına taraf olan yargıç veya yargıçlar görev alamaz veya karara iştirak edemezler.

- (4) Yüksek Mahkeme, Başkan ve iki yargıç ile veya sadece üç yargıç ile toplanarak Yargıtay veya Yüksek İdare Mahkemesi olarak görev yapar. Bu görev çerçevesinde verilen kararlar nihaidir. Başkanın oturumda bulunmadığı hallerde en kıdemli yargıç Başkanlık eder.

Ancak, Yüksek Mahkemeye Yüksek İdare Mahkemesi olarak doğrudan doğruya başvurulması yasa ile gösterilen haller dışındaki başvurular, kaza idare mahkemeleri tarafından incelenip karara bağlanır.

Yüksek İdare Mahkemesine doğrudan doğruya başvurulması yasa ile gösterilen davalar Yüksek İdare Mahkemesinde görevli tek yargıç tarafından incelenip karara bağlanır.

Tek yargıçtan oluşan Yüksek İdare Mahkemesi ve Kaza İdare Mahkemesi tarafından verilecek kararlara karşı üç yargıçtan oluşan Yüksek İdare Mahkemesine istinafen başvurulabilir.

- (5) Yargıtay veya Yüksek İdare Mahkemesinde görev yapacak olan Yüksek Mahkeme yargıçları, her adli yılın başlangıcından önce o adli yıl için Yüksek Mahkeme tarafından belirlenir ve bir adli yıl için o yargıç, Yargıtay veya Yüksek İdare Mahkemesinde görev yapar.

Ancak Yargıtay veya Yüksek İdare Mahkemesinde bir yıl için görevli olan yargıçlardan herhangi birinin geçici olarak görevini yürütemediği hallerde Yüksek Mahkeme Başkanının görevlendireceği başka bir yargıç o görevi yürütebilir.

Yargıtayın Yetkileri

Madde 151

- (1) Yargıtay, bu Anayasa ve onun gereğince yapılan yasa ve Mahkeme Tüzüğü kurallarına bağlı olarak, **Yüksek İdare Mahkemesi tarafından verilen kararlar hariç herhangi bir istinaf mahkemesi kararına ait davalara bakmak ve karara bağlamak yetkisine sahiptir.**
- (2) Bu maddenin (3). fıkrası kuralları saklı kalmak koşuluyla, Yargıtay, bu Anayasanın veya herhangi bir yasanın gösterdiği hallerde ilk mahkeme olarak ve istinafen davalara bakmak yargı yetkisine sahiptir.

Ancak, ilk mahkeme olarak yetki verildiği hallerde, bu yetki Yüksek Mahkemenin atayacağı Yüksek Mahkeme yargıç veya yargıçları tarafından kullanılır. Bu suretle verilecek kararlara karşı Yargıtaya istinafen başvurma hakkı vardır.

- (3) Yetkisiz tutuklamanın kaldırılması için emirname (Habeas Corpus), bir yetkinin kullanılmasını sağlamak için emirname (mandamus), herhangi bir mahkeme veya yargı niteliğinde yetki kullanan herhangi bir makamın yanlış bir kararının uygulanmasını önlemek için emirname (Prohibition), bir makamın herhangi bir yetkiye dayanılarak işgal edildiğinin soruşturulmasına ilişkin emirname (quo warranto) ve herhangi bir mahkeme veya yargı niteliğinde yetki kullanan herhangi bir makamın kararının iptali için emirname ((certiorari) çıkarmaya münhasıran Yargıtay yetkilidir.

Yüksek İdare Mahkemesi ve Kaza İdare Mahkemelerinin Görev ve Yetkileri

Madde 152

- (1) **Kaza İdare Mahkemesi, yürütsel veya yönetsel bir yetki kullanan herhangi bir organ, makam veya kişinin bir kararının, işleminin veya ihmalinin, bu Anayasanın veya herhangi bir yasanın veya bunlara uygun olarak çıkarılan mevzuatın kurallarına aykırı olduğu veya bunların sözkonusu organ veya makam veya kişiye verilen yetkiyi aşmak veya kötüye kullanmak suretiyle yapıldığı şikayeti ile yapılan başvuru hakkında karar vermek yargı yetkisine sahiptir.**
- (2) **Kaza İdare mahkemesine yapılacak** başvuru, sahip olduğu meşru bir menfaati, bu gibi karar veya işlem veya ihmal yüzünden olumsuz yönde ve doğrudan doğruya etkilenen kişi tarafından yapılabilir.

- (3) Sözkonusu başvuru, karar veya işlemin yayınlanması tarihinden veya yayınlanmadığı takdirde veya bir ihmal halinde, başvuran kişinin bunu öğrendiği tarihten başlayarak yetmiş beş gün içinde yapılır.
- (4) Böyle bir başvuru üzerine **Kaza İdare Mahkemesi**, kararında:
- (a) Sözkonusu karar veya işlem veya ihmali, tamamen veya kısmen onaylayabilir; veya
- (b) Sözkonusu karar veya işlemin, tamamen veya kısmen, hükümsüz ve etkisiz olduğuna ve herhangi bir sonuç doğurmayacağına karar verebilir; veya
- (c) Sözkonusu ihmalin, tamamen veya kısmen yapılmaması gerektiğine ve yapılması ihmal olunan eylem veya işlemin yapılması gerektiğine karar verebilir.
- (5) **Mahkeme bu maddenin (4). fıkrası gereğince ilgili organ, makam veya kişinin hükümsüz kılınan herhangi bir karar veya işleminden veya yapılması gerektiğine karar verdiği herhangi bir ihmalinden dolayı kişisel bir hakkı ihlal eden bir kişiye (4).fıkranın (a), (b) ve (c) paragrafları gereğince verilen kararla birlikte veya karardan sonra yapılacak talebe bağlı olarak tazminat ödenmesine emir verebilir.**
- (6) **Yüksek İdare Mahkemesi, tek Yargıçlı Yüksek İdare Mahkemesi ve Kaza İdare Mahkemeleri tarafından verilen kararlara karşı başvurulabilecek istinaf mahkemesidir. Ancak Yüksek İdare Mahkemesine ilk derece Mahkemesi olarak başvurulacak hallerde de bu maddenin (1),(2),(3),(4) ve (5).fıkra kuralları uygulanır. Yüksek İdare Mahkemesine doğrudan doğruya başvurulması yasa ile gösterilen davalarda, Yüksek İdare Mahkemesi ilk derece mahkemesi olarak idareden talep olunan tazminatı belirleme veya hükmetme yetkisine sahiptir.**
- (7) **Bu madde gereğince verilen herhangi bir karar, Devlet içerisindeki bütün mahkemeleri ve bütün organları veya makamları bağlar. Karar, ilgili organ veya makam veya kişi tarafından uygulanır ve ona göre hareket edilir.**

İSTİNAF MAHKEMELERİ VE ALT MAHKEMELER

Mahkemelerin Kuruluşu, Görev ve Yetkileri

Madde 155

- (1) Bu Anayasa ve yasalar gereğince, Yüksek Mahkeme tarafından kullanılan yargı yetkisi dışındaki yargı yetkisi, bu Anayasa kurallarına bağlı olarak ve bunlar gereğince yasada gösterilen **istinaf mahkemeleri, kaza idare mahkemeleri**, alt mahkemeler ve ihtisas mahkemeleri tarafından kullanılır.
- (2) Yargı yetkisi kullanan **istinaf mahkemeleri, kaza idare mahkemeleri**, alt mahkemeler ile ihtisas mahkemelerinin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri yasa ile düzenlenir.

Geçici Madde 1

1. **Kaza İdare Mahkemeleri ve İstinaf Mahkemeleri kurulana ve göreve başlayana kadar geçecek süre içerisinde Yüksek İdare Mahkemesi ve Yargıtay bu değişiklikten önceki görevlerine aynen devam eder.**